

STATSMINISTERENS INNLEGG I DEBATTEN OM REVIDERT NASJONAL-
BUDSJETT 1979, STORTINGET 8. JUNI 1979

Den økonomiske situasjonen i landet som er utgangspunktet for stortingsmeldingen om revidert nasjonalbudsjett er sterkere preget av lyse trekk enn situasjonen har vært i de siste to år.

For det første kan vi slå fast at vi fortsatt har greid å holde massearbeidsløsheten utenfor landets grenser, selv om ledigheten i vinter lå høyere enn normal sesongledighet.

For det annet har den omfattende stabiliseringspolitikken gjennomført de siste to år gitt gode resultater.

- 2 -

Underskuddet i utenriksøkonomien er redusert med nærmere 60 %. Den sterke prisstigningen er knekket. Jeg har merket meg at Finanskomiteen i sine flertallsmerknader, som omfatter hele komiteen med unntak av ett medlem, i stor utstrekning erkjenner disse positive resultater av den økonomiske politikk som har vært ført.

Industrien spiller en nøkkelrolle i landets økonomi, både ved at den sysselsetter flere folk enn andre næringer, ved at dens virksomhet har så store ringvirkninger til hele

landets økonomi. Det er gjennom eksport av industriprodukter vi tjener det meste av den valuta vi trenger for å opprettholde en høy import.

Vi har nå nådd såpass langt i retning av å stabilisere priser og utenriksøkonomi, at vi etter hvert kan vurdere enkelt tiltak som tar sikte på å stimulere industriens virksomhet.

Blant de tiltak som allerede nå er klare til å kunne settes i verk kan jeg nevne opphevelsen av investeringsavgiften for aktiverbare investeringer i industri og bergverk. Dertil kommer økt satsing på forsknings- og utviklingsarbeid i industrien, og en fortsatt betydelig innsats for å styrke eksportfremmende tiltak.

I opplegget for statsbudsjettet og nasjonalbudsjettet for 1980 vil Regjeringen følge opp dette hovedsyn med sikte

på å gi industrien best mulige sjanser til å nytte de muligheter som er til stede i de internasjonale markedene. Samtidig må vi med varsomhet håndtere den situasjon på prisfronten som nå melder seg gjennom de økte internasjonale oljepriser.

positiv

Selv om vi har fått en / innenlandsk prisutvikling i det siste året, og selv om vi har mer enn halvert de meget store underskudd vi for få år siden hadde i vår betalingsbalanse, har vi ennå en god vei å gå før vi har sikret de fordeler vi har oppnådd.

(Viktigere er det at) den nye prisimpuls skapt av økte oljepriser kan komme til å utløse tiltak i den økonomiske politikk i de toneangivende land, som vil føre til en svakere

internasjonal vekst i produksjon og etterspørsel.

Det er mye som står på spill hvis vi ikke fortsatt greier å gjennomføre en bedring i utenriksøkonomien og en gunstig prisutvikling. Det er sysselsettingen og virksomheten i industrien som i første rekke blir skadelidende, og dermed vil de negative virkninger lett kunne slå inn i hele samfunnet, både på privat og offentlig virksomhet.

Inntektsoppgjøret i 1980 vil måtte skje i lys av denne problemstillingen.

Regjeringen vil i sitt økonomiske opplegg for 1980 legge forholdene til rette for akseptable løsninger for lønnstakere, trygdede, jordbrukere, fiskere og andre.

Men det vil også ligge et betydelig ansvar på

forhandlingspartene i inntektsoppgjøret for at inntektsutviklingen ligger innenfor realistiske rammer.

Industrien er nå inne i en prosess hvor den må finne en tilpasning på de åpne internasjonale markeder på grunnlag av de generelle rammebetingelser, og de spesielle forutsetninger og innsatser som kan gjøres i den enkelte industriegren og i den enkelte bedrift. De månedlige eksporttallene har gjennom det siste året tydet på at deler av industrien er i ferd med å finne en løsning her. Takket være den moderate prisstigning i Norge, vinner industrien viktige konkurranseposisjoner tilbake.

I denne omstillingsprosessen er vanskene særlig store i skipsbyggingsindustrien. I tillegg til det generelle kostnadsproblemet i norsk industri er hele denne industri-

grenen - både i Norge og internasjonalt - sterkt rammet av den alminnelige skipsfartskrisen.

Regjeringen tar sikte på å finne løsninger på sysselsettingsproblemet i denne industri innenfor flertalls-tilrådingen fra Ulveseth-utvalget. Vi vil i hovedsak bruke to ulike virkemidler.

For det første vil det innenfor gjeldende bevilgnings- og finansieringsrammer stilles midler til rådighet for nødvendige omstillinger innen næringen.

For det annet vil vi bruke de bevilgede midler til pristilskott på skipsbyggingskontrakter på grunnlag av Stortingets vedtak tidligere i uken.

For at denne vanskelige omstillingsprosessen i verftsindustrien skal lykkes, kreves det fortsatt en sterk innsats både fra verftenes ledelse og fra de ansatte.

I fellesmerknadene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet blir Regjeringen kritisert for at den ikke beskjeftiger seg nok med de problemer og de muligheter som den teknologiske utvikling medfører. Det antydes at myndighetene møter den teknologiske utvikling i blinde.

Jeg vil tilbakevise denne karakteristikk.

Gjennom et vellykket samarbeid mellom Regjeringen, Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Forskningsråd og industrien

- - -

har det i de siste par år vært satset betydelige beløp på forsknings- og utviklingsprosjekter i industrien som er særlig viktige med våre høye kostnader. Prosjektene berører de muligheter og problemer som anvendelse av ny teknologi fører med seg.

Regjeringen følger nøye gjennomføringen av dette programmet, og er innstilt på å tilpasse de årlige bevilgninger til de muligheter som forskningsmiljø og næringsliv har til å nyttiggjøre seg disse midler.

De såkalte mikroprosessorer representerer et nytt innslag, ja jeg kan kanskje si en ny dimensjon, i den teknologiske utvikling. På en del felter anvendes allerede denne nye elektroniske teknologi i norsk næringsliv og arbeidsliv. Det er i første rekke bedriftene selv som har ansvaret for å tilpasse teknologien til de oppgaver

- 10 -

og det miljø de arbeider i.

Men fordi vi her står overfor en rask utvikling, og som på mange områder kan ha meget store virkninger både på produksjonskostnader og også sysselsetting i bestemte operasjoner og situasjoner, har Regjeringen tatt initiativet til et spesielt samarbeid med Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Forskningsråd.

Regjeringen har bedt NTNF om å legge fram et materiale som peker på hvilke spesielle oppgaver som påkaller myndighetenes medvirkning i denne prosessen. Det kan f.eks. dreie seg om opplæring og utdanning, om forskningsprosjekter m.v. Så snart Regjeringen har mottatt dette materialet og denne vurdering fra NTNF vil hele dette sakskomplekset bli drøftet for å klarlegge myndighetenes oppgaver.

Jeg er videre kjent med at LO har satt ned et eget utvalg for å vurdere de forskjellige sider ved innføringen

av den nye mikroelektronikk i arbeidslivet. Det er gledelig å kunne konstatere at norsk fagbevegelse fortsatt har en positiv holdning til ny teknologi.

Målet for den utredning fagbevegelsen gjennomfører er ikke hvorvidt man skal godta den nye teknologi på arbeidsplassene, men å klarlegge hvilke muligheter og problemer som melder seg.

Men en skal være klar over at den nye mikroelektronikk slett ikke bare er en trusel i arbeidslivet. Den vil i stor utstrekning kunne eliminere farlig og ubehagelig arbeid, og på andre måter lette arbeidet. Den er et nytt ledd i den lange rekken av teknologiske framskritt som har frigjort mennesket fra materiell nød, og gitt oss muligheter til å oppnå mye fritid og en høy materiell standard. I videste

forstand er det de nye teknologiske framskritt som også bærer det velferdssamfunn som vi alle gjerne vil forsvare og fortsatt bygge ut.